

Τα κείμενα που δημοσιεύονται εδώ ερευνούν διαστάσεις της νεωτερικότητας στα γραπτά τριών γερμανών θεωρητικών, που ο καθένας τους έμεινε με τον τρόπο του πολύ περιθωριακός στο εκπαιδευτικό σύστημα και στην κουλτούρα της εποχής του: του Georg Simmel (Ζίμμελ, 1858-1918), του Walter Benjamin (Μπένγιαμιν, 1892-1940) και του Siegfried Kracauer (Κρακάουερ, 1884-1966). Στην παρούσα συλλογή κειμένων περιέχονται στοιχεία των έργων του Ζίμμελ, του Μπένγιαμιν και του Κρακάουερ που σχετίζονται συγκεκριμένα με τις έρευνές τους για τη νεωτερικότητα.

Ο ποιητής Charles Baudelaire [Μπωντλαίρ] εισήγαγε το 1863 την έννοια της modernite [νεωτερικότητας], ως "το παροδικό, το φευγαλέο, το συμπτωματικό, το μισό της τέχνης που το άλλο της μισό είναι το αιώνιο και το αναλλοίωτο". Στρέφει το ενδιαφέρον του στο εφήμερο, στο φευγαλέο, στο συμπτωματικό, καθώς και στο πρόβλημα της σύλληψης της καινοφάνειας της νεωτερικής στιγμής στη δυναμική της παρουσία. Μπορούμε να κατανοήσουμε την ιδέα της νεωτερικότητας ως την ασυνεχή εμπειρία του χρόνου, το εφήμερο του χώρου, το φευγαλέο, και την ιδέα της αιτιότητας ως αντικαθιστάμενη από το συμπτωματικό. Συνεπώς, ο ζωγράφος της νεωτερικής, απερίφραστα αστακής ζωής πρέπει ν' αδράξει τη νεωτερικότητα σ' όλη της την αμεσότητα, στον παροντικό της χαρακτήρα.

Ο τίτλος του παρόντος βιβλίου, "Στιγμιότυπα της νεωτερικότητας", καταδεικνύει την αποσπασματική προσέγγιση της νεωτερικότητας από τους τρεις στοχαστές. Πολλοί κοινωνικοί θεωρητικοί προσεγγίζουν τη νεωτερικότητα ως μία ενιαία δυναμική αυξανόμενης περιπλοκότητας, ορθολογισμού ή καπιταλιστικής ανάπτυξης με διάφορες μεταμφιέσεις. Οι κοινωνικές επιστήμες βρήκαν θεωριών του εκσυγχρονισμού, που προσπαθούν να συλλάβουν πώς οι κοινωνίες έγιναν και γίνονται νεωτερικές. Αλλά η έννοια της νεωτερικότητας των Ζίμμελ, Μπένγιαμιν και Κρακάουερ απέχει πολύ από τις ποσοτικές, μεγαλόσχημες θεωρίες. Αντιθέτως, δίνουν την έμφαση στις ποιοτικές μεθόδους, που μας βοηθούν να ερευνήσουμε τους τρόπους με τους οποίους βιώνουμε το καινούργιο στη νεωτερική κοινωνία. Ο όρος "στιγμιότυπα" σχετίζεται με την ανάπτυξη, περί τα μέσα του 19ου αι., μίας τεχνολογίας που μεταμόρφωσε τον τρόπο με τον οποίο απεικονίζονταν η πόλη και η ζωή στην πόλη. Η φωτογραφία προσπάθησε να συλλάβει τη δυναμική της νεωτερικότητας με βάση τις επιμέρους στιγμές της ή τις στιγμιαίες εικόνες της. Παράλληλα, ο στιγμιαίος χαρακτήρας του παρόντος στη νεωτερική μας εμπειρία είχε επίσης αναγνωρισθεί ως καίριο χαρακτηριστικό της νεωτερικότητας.

Με διαφορετικούς τρόπους, ο Ζίμμελ, ο Μπένγιαμιν και ο Κρακάουερ ερεύνησαν τη σημασία της στιγμιαίας απεικόνισης των πραγμάτων.